

ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРСОНАЖНОГО МОВЛЕННЯ У РОМАНІ М.Д.СТЕЙПЛЗ «THE PEARLY QUEEN»

Сучасна англійська письменниця Мері Джейн Стейплз є автором тридцяти романів-бестселерів про життя кокні, багато з яких мають риси улюбленої читачами родини Адамс. Критики називають М. Дж. Стейплз всюдисущою королевою бібліотечних книжкових полиць. Вона популярна серед читачів-жінок середнього віку своїми нескінченними серіями романів про родину-кокні Адамс, яка постраждала під час війни.

У романі «The Pearly Queen» йдеться про родину-кокні Ендрюс з лондонського Іст-Енду та їх родичку, тітку Еді. Вона насправді була Перламутровою Королевою. Так називали переможницю конкурсу традиційного одягу вуличної торгівки, який проводився у лондонському Іст-Енді. Цей одяг був прикрашений великою кількістю перламутрових гудзиків.

Дія роману відбувається після Першої Світової війни. Усі любили тітку Еді, особливо родина Ендрюс. Джек Ендрюс переживав важкі часи. Повернувшись з війни він зрозумів, що його дружина Мод «got religion» («вдарилася у релігію»). Вона захопилася нею настільки, що нарешті пішла з родини, приставши до релігійної секти і залишивши свого чоловіка Джека з трьома дітьми. Джек із дітьми поралися, як могли, але їм було дуже важко, коли з'явилася тітка Еді. Перше, що вона зробила, намагалася «дати розуму» своїй кузині Мод Ендрюс, але, коли це не допомогло, Еді перебралася жити до Ендрюсів та стала керувати господарством. Вперше за всі роки життя почало налагоджуватися знову. Тітка Еді була люблячою, великодушною, доброю, та понад усе вона була їхньою Перламутровою Королевою.

Дуже цікаво прослідкувати лексичні особливості діалекту *cockney* у персонажному мовленні персонажів роману. Але слід відмітити, що члени родини Ендрюс не вживають лайливих виразів, бо це дуже порядна родина, хоча й не заможна. У їхньому мовленні можна почути загальноновживані вирази із словника *cockney*.

Мова Джека Ендрюса так і майорить виразами *cockney*. Так, Джек вживає займенник *meself* замість *myself*:

«I'll forget something meself in a minute», said Dad darkly [1, с.28]. Він погрожує дружині, щоб вона по-материнському ставилася до дітей, а не як чужа жінка.

Батько дуже розлютився, коли мати винесла з хати усі речі, щоб віддати їх бідним. Він прийшов до секти, щоб усе повернути та стикнувся з Пастором Пітером:

«Oh, you're bloke in charge of the loony bin, are yer?» said Dad. «Well, back off a bit, because I'm comin' down to knock your bleedin' 'ead off» [1, с.250] («А, це ти, друзяко, керуєш цією божевільнею, чи не так?» - спитав батько. Відійди-но трошки, тому що я зараз підйду та відірву твою дідькову макітру»).

Мод Ендрюс намагається не вживати sockney, але час від часу вона це робить:

«No cheek, my girl», said Mother [1, с.193] («Не нахабствуй, моя дівчинко», - сказала мати»).

Тринадцятирічна дочка Петсі теж часом вживає нестандартну лексику з лексикону sockney. Ось як вона називає подружку своєї молодшої сестри:

«That's it, talk barmy», said Patsy [1, с.103] («Вона ж говорить, як пришелепкувата», сказала Петсі).

Тітка Еді у своєму мовленні часто вживає красномовні вирази:

«She's off 'er rocker», said Aunt Edie forthrightly [1, с.46] («Вона чокнута», - рішуче сказала тітка Еді),

«Well, my time's busy this evenin'», said Aunt Edie, «so hop it» [1, с.318] («А я сьогодні увечері зайнята», - сказала тітка Еді, - так що линяй звідси»).

Джо Гослінг, приятель тітки Еді, вживає напіввульгарні вирази, але робить він це незлобливо:

«Whatcher, Edie, me peach, where yer goin'?» [1, с.58] («Подивіться-но, Еді, красунько, куди ти йдеш?»),

У мовленні волоцюг та пияк з Іст-Енду, навпаки, можна почути багато вульгарних та лайливих виразів sockney. Так, Генрі Муллінз, побачивши Пастора Люка та його жінок, заволав:

«Oh, gawd blimey, look 'oo's 'ere if it ain't black Nick hissself and 'is fancy doxies» [1, с.73] («Щоб мені провалитися, якщо це не старий чорний Нік власною особою та його пришелепкуваті дівки»).

Безробітний Уїлл Флетчер намагається не лаятися у присутності маленької Лулу, але іноді у його мовленні прослизують лайливі слова:

«That's it, lady, chuck your Christianity about», he said [1, с.160] («Ось так, леді, киньте до біса своє християнство», - сказав він).

У мові неосвічених мешканців Іст-Енду часто можна почути багато лайливих слів:

«Well, ruddy 'ard luck», he said [1, с.85] («Скажено не поталанило», сказав він).

Айві, слуга у родині Гіббсів, теж вживає *sockney*, коли він роздратований:

«It ain't 'is chair, it's just where 'e puts 'is bottom when 'e pops in», said Ivy [1, с.226] («Це не його стілець, це місце, куди він кидає свій зад, коли причвалається сюди»).

Навіть люди з поважних родин іноді вживають слова з діалекту *sockney*. Софі Гіббс, дочці власника великого маєтку у лісі, дуже сподобався Джиммі, який буквально витягнув її з під конячих копит. Вона теж часто вживає слова з *sockney*:

«Golly, you were quick'», she said [1, с.116] («Ну й швидкий ти, чорт забирай!») - сказала вона).

Уваги заслуговують, насамперед, жартівливі звертання: *mate*, *guv'nor* (*governor*), *chum*, *sock*, *duck*, *love* у значенні «приятель».

У мовленні різних персонажів ми зустріли такі слова з лексикону *sockney*:

іменники: *tanner* (монета у шість пенсів), *old sock* (друзяко), *bob* (шиллінг), *feller*, *bloke*, *cuss* (хлопець), *nosebag* (кошик із сніданком), *chump*, *mug* (дурень), *quid* (фунт стерлінгів), *daily* (робітниця, яка щоденно приходиться на роботу), *bounder* (нахаба), *snar* (легкий сніданок), *rotter* (підла людина), *half* (півфунта), *palaver* (морока), *broolly* (парасолька), *nag* (кінь), *blighter* (шкідник), *gel* (дівчина), *heathen* (неук), *chump*, *topknot* (голова), *sell* (омана), *chiprie* (тесля), *north and south* (рот), *licking* (прочуханка), *carry-on* (метушня), *fright* (страховисько), *geezer* (дивак), *old man* (чоловік);

дієслова: *to blow* (втратити шанс), *to holler*, *to bawl* (волати), *to wallor* (лупцювати), *to buzz off*, *to scarper* (услизнути), *to rile* (сердитися), *to muck in* (розділяти щось з кимось), *to diddle* (розігрувати), *to lay* (битися об заклад), *to pop round* (забігти до когось);

прикметники: *spiffin* (чудовий), *sorry* (сентиментальний), *cheeky*, *brash* (нахабний), *daft* (тупий, про людину), *ruddy* (клятий), *shirty* (роздратований), *potty*, *off one's rocker*, *dotty* (божевільний), *measly* (негідний), *wonky* (ненадійний), *fishy* (сумнівний).

Таким чином, у лексичному плані можна відмітити той факт, що члени родини Ендрюс із вказаного роману не вживають лайливих виразів. У їхньому мовленні можна почути загальноживані фрази із словнику *sockney*. Навіть люди з поважних родин іноді вживають слова з діалекту *sockney*. У мовленні неосвічених мешканців, волоцюг та пияк з Іст-Енду, навпаки, можна почути багато вульгарних та лайливих виразів.

Перспективою подальшого дослідження може бути аналіз фонетичних та синтаксичних особливостей діалекту *sockney* у персонажному мовленні вказаного роману.

Літэратыра:

1. Staples M.J. The Pearly Queen./ M.J.Staples. – London: Transworld Publishers Ltd, 1992. - 384p.
2. Tibbals J. The Ultimate Cockney Geezer's Guide to Rhyming Slang / J. Tibbals. – London: Ebury Press, 2008. - 276 p.